

**РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ
НА Д-Р СТЕФАН КАПРАЛОВ,
ПРЕДСТАВЕНИ ЗА КОНКУРСА ЗА
ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“**

2. Капралов, С., Основни насоки при обучението и тренировката по футбол, С., 2009 г.

ОСНОВНИ НАСОКИ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО И ТРЕНИРОВКАТА ПО ФУТБОЛ

Предназначението на този материал е да подпомага методически работата на треньори, преподаватели, ръководители и деятели по футбол. Разработеният материал и тестовете за контрол, дават възможност за работа и целенасочена спортна подготовка за достигане спортното майсторство. Единството в работата на спортно педагогическите кадри по определената система за обучение физическо развитие и усъвършенствуване, изисква творческо целенасочено и конкретно внедряване на съвременна организация и методика в управлението на спортната подготовка, непрекъснатото и подобряване и съобразяване с научните достижения.

Целта е да помогне за по-бързото повишаване темповете на развитието на българския футбол, да внесе относително единно направление в методиката и организацията на подготовката на футболистите съобразно съвременните тенденции в световния футбол и да установи обем на работа, степенуван съобразно възрастовите особености и спортната квалификация на футболистите.

Задачите са:

1. Създаване условия за спортно-техническо и интелектуално развитие на футболистите чрез системна подготовка.
2. Повсеместно внедряване на съвременната организация и методика на футболна подготовка за постигане на спортно майсторство.
3. Възрастов подход при прилагане на методите и средствата в учебно-тренировъчната работа.
4. Осигуряване подготовка за изграждане на висококвалифицирани футболисти, способни да играят в добрите европейски отбори.
5. Подобряване на планирането, отчитането и самоконтрола от страна на специалистите.

6. Подобряване на контрола и специализираната професионална помощ на методическите органи.

Организацията на спортната подготовка в учебно-тренировъчния процес протича в рамките на пет етапа или нива. При многогодишната спортна подготовка последователното преминаване в по-горен етап става въз основа на усвоените знания, умения и двигателни навици.

3. Капралов, С., Указание за занимания по футбол в училищата, С., 2010г.

УКАЗАНИЕ ЗА ЗАНИМАНИЯТА ПО ФУТБОЛ В УЧИЛИЩАТА

Този материал дава на учителя работни единици, комплекси за обучение по футбол, обхващащи възрастови групи от шест до седемнадесет години. При положение, че през първия и през втория срок един час по физическо възпитание седмично се отделя за футбол, и че всеки срок съдържа дванадесет седмици, всеки комплекс е планиран за четири седмици. За всеки срок има по три комплекса или шест за цялата учебна година. Разпределението на материала може да се пригоди към различните условия за работа.

Първа част показва насоките, които може да бъдат следвани от най неопитния и неосведомен учител, било то мъж или жена, който се ангажира с преподаването на футбол на деца между шест и девет годишна възраст. Това е програма, насочена към елементарна игра и не изисква почти никакви познания и съвсем малко организация.

Втора част включва възрастовите групи между десет и седемнадесет, но пак е предназначена за учители - неспециалисти, било то мъже или жени. Включени са тестове за умения, което позволява да се създадат подходящи тренировъчни ситуации. Тези упражнения ще стимулират интереса на детето, лесни са за организиране и провеждане и са градиращи по степен на трудност.

Макар, че този материал е написан в две части, съдържанието в него е подредено така, че тези, за които първа част е най-подходяща лесно могат да използват интересуващите ги работни комплекси от втора част, особено тези, подготвени за деца между осем и десет години. По същия начин, учители с повече познания ще установят при дадени условия ползата от простия, наблягащ на елемента игра подходящ в първа част. Предложените в първа част работни комплекси за деца на шест и осем години дават общата изходна точка за учители и деца.

Тестовите за изключителни умения се използват като стимул и за градираща проверка на развитието на умения. Те се използват към края на занятията през срока, особено към края

на годината, за да предадат на обучението и тренирането обективност и целенасоченост. По същата причина тестовете, използвани в края на годината, се прилагат през периода на първия работен камплекс на следващата година. По този начин естествено се продължава работата от година на година. Разбира се, прозорливият учител ще използва тестовете за изключителни умения в съответствие с различните степени на умение у децата. Тестовете са разработени за нуждите на децата и трябва да се прилагат творчески. Читателят ще забележи, че тестовете за умения се повтарят, като продължават работата през следващата година.

4. Капралов, С., Обучение и футбол, С., 2007 г.

ОБУЧЕНИЕ И ФУТБОЛ

Разработената концепция за Детско-юношеския футбол е резултат от наблюденията и оценки на играта при децата и юношите. Установяват се следните основни принципи:

Да се извлече най-ценното от играта /удоволствието/. Колкото повече ентузиазъм демонстрират младите футболисти в играта, толкова повече те ще получат от играта, и толкова повече ще искат да се учат. Подрастващите ще изпитат удоволствието от играта напълно, ако те получат чувството, че те наистина играят футбол. В миналото създаване на интерес в децата към ритането на топката по улиците не беше никакъв проблем. Играчите на улицата играеха по часове, ден след ден, денем и нощем.

Многократни повторения. "Повторението прави съвършенството" - децата използват този принцип за изучаването на техните футболни умения играейки на улицата. Една и съща игра /футбол/ отново и отново.

Принципът е приложим и в много други области - в началото не успявате. Опитай отново и отново. Ето защо футболното обучение се нуждае малко повече от няколко упражнения в които са включени всички елементи: топка, игрално поле, противник/ци и накрая, но не последно правилата на игра. Чрез постоянното повторение на тези учебни упражнения, играчите ще бъдат способни да овладеят играта много по-бързо, отколкото, когато те тренират всички видове различни упражнения, които не съдържат съставните части на играта.

Правилното обучение. За разлика от уличния футбол във футболния клуб винаги ще има по-възрастен човек на разположение на децата. Тренировъчните занятия и мачовете се провеждат по контрола на мениджърите и треньорите. Нещата не са винаги така както би трябвало да бъдат. Децата често пропускат да разберат забележките в

указанията насочени към тях. Езикът на възрастните е уместен повече за възрастните футболисти,но няма нищо общо с подрастващите футболисти. Следователно много важно е за треньорите да разберат точно, как подрастващите усещат играта /какви чувства поражда играта/ така, че те да могат да предадат своите мисли на подрастващите по начин, който ще бъдат разбрани и изпълнени в практиката. Треньорът също така трябва да бъде способен да организира тренировките и мачовете по начин, който обхваща първите два принципа на нашата концепция. Това значи,че треньорите трябва да са способни да използват футболни упражнения, които са от най-голяма полза за играчите, и могат да бъдат използвани отново и отново. Обучението е свързано с влиянието на футболното изпълнение и треньорът трябва да научи играчите да се справят с решаването на футболните проблеми, в резултат на което ще се подобрява футболното изпълнение.

Изучаване на играта като я играем. Нашата концепцията е метод за насърчаването на футболния учебен процес с подрастващите. Ние сме убедени, че този метод ще помогне на подрастващите да станат по-добри футболисти и ще получат по-голямо удоволствие от играта.

Футболистите разкриват своите способности в реалната игра.Тяхната игра демонстрира на какво те наистина са способни и разкрива страни от играта, които те не са овладели още. Играта им също така отразява тяхното разбиране на футболните цели.

Представянето на играчите в играта ръководи треньора в избора на тренировъчната дейност и неговите забележки към играчите. Треньорът може да посочи на някой играч, че например, когато се е опитвал да преодолее противников играч е започнал да увеличава скоростта на движение или да финтира прекалено рано, т.е. прекалено далеч от противника. Втори играч би могло да бъде насочен към заемането на по-добра позиция спрямо противника, така че той и неговите партньори да могат да контролират ситуацията ефективно. Трети играч може да се нуждае от съвет, как да подава топката, така че партньора му да може да я овладее по-лесно.

Невъзможно е да се формулира точните написани инструкции за това как да се помогне на играчите да подобрят играта си. Треньорът трябва да бъде компетентен в четенето /т.е. анализирането/ на сфера от различни ситуации, които изникват по време на играта. Доброто футболно обучение изисква огромно разбиране от страна на треньора, а също така и способност да тълкува точно недостатъците и/или таланта на неговите играчи и да включи играчите в търсене решения на появилите се проблеми в играта.

5. Капралов, С., Обучение на млади футболисти – тактически схеми, С., 2007 г.

ОБУЧЕНИЕ НА МЛАДИ ФУТБОЛИСТИ - ТАКТИЧЕСКИ СХЕМИ

Футболът е спорт, който социално ангажира и вълнува милиони хора. Той е не само потребност за физическата дееспособност на човека, но като силно емоционален и колективен спорт изисква висок интелект у състезатели, треньори, както и отговорност от работещите в това поприще.

Във футболната игра има три важни момента: владеење на топката, владеење на топката от противника, смяна владеењето на топката.

Каква е целта в момента, когато владеем топката? Основното е да отбележим гол, но това може да се постигне само, ако създадем подходящи ситуации чрез оптимални позиции. По-конкретно трябва да направим полето възможно най-голямо, трябва да се мисли и играе в дълбочина винаги, когато е възможно да се задържи владеењето на топката.

Каква е целта, когато противника владее топката? Трябва да се притискат противниковите играчи при изграждането на атаката, да се върне владеењето на топката, да се предотврати отбелязването на гол. Заради това трябва да направим полето най-малко – да осъществи преса на противника, владеещ топката, да се осъществи прегрупиране към собствената врата и да се поддържа натиск върху противника.

Същността на материала е да даде не само теоретични познания за играта футбол, но и да обогати практически различните форми за тренировка. Също така дава и примерни упражнения за обучение и усъвършенстване при работата с различни тактически схеми.

6. Капралов, С., Играта – основа на тренировката по футбол, С., 2006 г.

ИГРАТА ОСНОВА НА ТРЕНИРОВКАТА ПО ФУТБОЛ

Насочих се към разработването на политика за развитието на детско-юношеския футбол. За целта е важно да бъде подновен интересът към така наречения “уличен футбол”. Най-ценните елементи на “уличния футбол” са оформени в тренировъчна програма за подрастващите. Основната идея е, че играчите се учат да играят футбол чрез разкриване на играта.

Игрите “4 срещу 4” и вариантите на тези игри се използват за постигането на учебните цели. Игрите “4 срещу 4” съдържат всичко което прави “уличния футбол” толкова

привлекателен. Всеки участник има много контакти с топката и трябва да решава множество футболни ситуации както има и много голове и забавления има и много голове и забавления. Такива игри обединяват всички ключови елементи на футболната игра. Треньорът който възприеме философията, че играчите трябва да учат футбола както го играят, чрез участие в реални футболни ситуации, трябва също така да възприеме, че това има влияние върху начина по който са организирани неговите тренировъчни занимания. Целите трябва да бъдат обяснени и играчите трябва да бъдат насочвани по време на игра.

Треньорът може да прекъсне играта, да даде указания, да поиска въпроси от възпотаниците си, да ги окоражи в предлагането на решения, да им посочи примери, да избере играч или играчи, за да демонстрират това за което иска да бъде разбран, или да го демонстрира самият той. Центърът на вниманието е върху качествата, които играчите разкриват по време на истинската футболна игра.

Типичните футболни действия следователно са централни, във всяко тренировъчно занимание. Това е единствения начин, по който играчите могат да свикнат в решаването на широк кръг от футболни ситуации и същевременно да ги разпознават в действителен мач. Тренировъчната дейност винаги се съобразява с възрастта, уменията и опитността на групата.

Обучението на подрастващи напредва постепенно от простото към сложното. Треньорът върви напред постепенно през серия от методически стъпки, които подпомагат играчите да подобрят играта си. Организацията и запознаването със структурата на учебния процес е много важно, ако комплекса от упражнения като цяло бъде разбираем за младите футболисти. Правилата които диктува учебния процес с подрастващите ние отнасяме към “дидактиката” на участващите в играта футбол.

7. Капралов, С., Зоновата защита във фазите на футболната игра, С., 2006 г.

ЗОНОВАТА ЗАЩИТА ВЪВ ФАЗИТЕ НА ФУТБОЛНАТА ИГРА

Настоящата книга е предназначена за използване от треньори на млади играчи, които се опитват да научат принципите на \оновата защита – кога да пазят играчите и кога да пазят важни пространства. Добрите отбори на професионално равнище, макар и спазвайки тези принципи, много често използват играчите по различни начини, за да постигнат успех. Целта е да обучаваме младите играчи така, че те в края на краищата да могат да правят точно това.

Във футбола, като колективен спорт се извършва едновременно индивидуална и колективна игрова дейност, като индивидуалните нападателни и отбранителни и други видове технико-тактически индивидуални действия са подчинени на колективните.

Ето защо при футбола спортното мислене се характеризира с наличието на колективен тактически план, който прогнозира участието на целия отбор в спортната игрова дейност. Този план включва в себе си главната колективна задача, системата на гра, състава и тактическите варианти на игра и др. Той осигурява целенасоченост на спортното мислене на състезателите от отбора, осмисля предварително тактическите им действия и техниката на синхронизираност, съгласуваност и точност.

8. Капралов, С., В. Жечев, Ив. Колева, Сн. Колева, Лицензиране на футболните клубове в България, Ръководство, С., 2005 г.

ЛИЦЕЗИРАНЕ НА ФУТБОЛНИТЕ КЛУБОВЕ В БЪЛГАРИЯ РЪКОВОДСТВО

Днес и за в бъдеще очакванията, отправени към футбола като игра и дейности не са вече от чисто спортно естество както за всички поддръжници, футболисти, треньори, членове на футболни клубове, медии, така също и за публиката и институциите на държавно и местно ниво. Все повече и повече от първокласните футболни клубове се превръщат бързо и в търговски дружества.

УЕФА разработва проект за подпомагане на своите членове (футболните съюзи) за постигането на по-високи стандарти в рамките на цялото Европейско футболно семейство. Това означава подобряване на всички аспекти, свързани с най-интересната от всички спортни игри, наречена футбол. За да се постигне целта на местно и Европейско ниво е необходимо следното: поддържане и подобряване на обучението на треньорите, както и подобряване на стандартите на спортната игра, гарантирани на базата на истинското съревнование между футболните лиги и клубове. В резултат, тези действия трябва да осигурят по-добра спортна атмосфера и по-добро техническо качество на мачовете. Последователността е: по-голямо удовлетворение и увеличаване на посещението по стадионите, мотивация за спонсорите и нарастване на телевизионния интерес, което води в крайна сметка до увеличени приходи за клубовете. Това ще позволи на клубовете да инвестират повече в инфраструктурата на своите стадиони, като ползата е както за футболистите, така и за зрителите; както за програмите за развитие на младежкия футбол, така също и за развитие на методиките

на треньорите и работата на администрацията за постигането на така наречения “виртуален цикъл”. Инвестирането в специфични и измерими стандарти подобрява качеството на спорта, а футболът като спортна игра печели най-много.

Националната Система за Клубно Лицензиране, разработена от Българския Футболен Съюз (БФС), формира комплект от стандарти и процедури, по които в началото на сезон 2004 – 2005 г. са оценявани футболните клубове, завоювали своето право да участват във Висша и Първа лиги, а при шанс и в турнирите на УЕФА. Намерението на Националната Система за Клубно Лицензиране е не да ограничава клубовете, а точно обратното, да ги стимулира за:

- подобряване на инфраструктурата в съответствие с признати минимални стандарти;
- постигане на по-голяма прозрачност във финансовата дейност;
- засилване на доверието на инвеститорите и увеличаване на инвестициите от лица извън спорта;
- подобряване на сигурността и задоволството на футболните привърженици преди, по време и след мачовете;
- предоставяне на клиентите на футбола на първокласни емоции, за да не ги загубим от други спортове;
- гарантиране на добър продукт за телевизиите и спонсорите.

Националната система за клубно лицензиране е първата стъпка към една бъдеща визия и реалност на Българския Футбол, където професионалните стандарти за клубовете се въвеждат на основата на спортни, инфраструктурни, финансови, правни, административни, критерии и човешките ресурси. УЕФА, БФС и всички останали футболни съюзи в Европа са уверени, че това бележи началото на едно положително развитие на футбола под мотото на УЕФА “Ние се грижим за футбола” .

9. Капралов, С., В. Жечев, Ив. Колева, Сн. Колева, Национално ръководство за клубно лицензиране, Версия 3.0, С., 2007 г.

НАЦИОНАЛНО РЪКОВОДСТВО ЗА КЛУБНО ЛИЦЕНЗИРАНЕ ВЕРСИЯ 3.0

Националното Ръководство за Клубно Лицензиране, Версия 3.0 представлява основен работен документ за Българския Футболен Съюз, Българската Професионална Футболна Лига и футболните клубове в България. То обхваща и минимумът от изисквания на УЕФА, необходимите указания, както и друга полезна информация

относно клубното лицензиране. Разработено е на базата на Ръководството за Клубно лицензиране на УЕФА, Версия 2.0 и влиза в сила при одобряването му от Изпълнителния Комитет на УЕФА. Прилага се за първи път през сезон 2008/9 година.

Ръководството за Клубно Лицензиране е разделено на две основни части (секции). Първата част (глави от 1 до 5) дефинират участниците в този процес, дават подробно описание на процеса и неговите етапи, както и правилата, които са прилагани. Втората част е адресирана към футболните клубове, регистрирани в БФС. Петте категории от минимум критерии са описани в пет глави, както следва: спортни критерии, инфраструктурни критерии, човешки ресурси и администрация, правни критерии и финансови критерии. Критериите от своя страна са разделени в три различни степени (“А”, “В” и “С”).

Всяка глава включва също целите и ползите за клубовете. Те трябва да се запознаят много подробно с целите на всяка категория от критерии. За разлика от преди УЕФА се отказва от някои задължителни изисквания, за да гарантира определена унификация на стандарта в цяла Европа. Това представлява първата стъпка от развитието на европейския футбол. Беше дадена възможност за определена гъвкавост и свобода на действие на всеки национален футболен съюз. Българското “Ръководство за Клубно Лицензиране” включва индивидуален подход отчитащ специфичните нужди и изискванията на българското законодателство.

Националното Ръководство за Клубно Лицензиране е изготвено на български и английски език. Това се налага поради процеса на акредитация от страна на УЕФА. В случай на несъответствия английската редакция е водеща.

БФС прилага системата за лицензиране за футболните клубове от групи “А” и “Б”, като изискванията към участниците в турнирите на УЕФА и към тези във вътрешните първенства са с различна степен на трудност.

10. Капралов, С., В. Жечев, Кандидатът за лиценз и самият лиценз, Спорт и наука, бр. 1, 2007 г.

КАНДИДАТЪТ ЗА ЛИЦЕНЗ И САМИЯТ ЛИЦЕНЗ

Материалът описва процеса на лицензиране, дефиниран в системата за клубно лицензиране. Процесът на лицензиране включва минималните критерии на УЕФА, които Българският Футболен Съюз (БФС) трябва да следва, за да контролира критериите, описани в Националната система за клубно лицензиране (спортни критерии, инфраструктурни критерии, критерии за администрацията и човешките

ресурси, правни критерии и финансови критерии), както и да управлява издаването на лиценз на Футболния клуб.

Националната система за клубно лицензиране се базира на системата за лицензиране на УЕФА, устава на БФС и е в съответствие с българското законодателство. Лиценз ще се издава всяка година. Той ще покрива следващия сезон вътрешните български шампионати и международните на УЕФА. Клуб от "А" и "Б" Група, кандидатстващ за лиценз (т.е. кандидат за лиценз) трябва да представи писмена молба в БФС (лицензиращия орган). В тази молба клубът трябва да декларира, че ще изпълнява задълженията си по лиценза. В случай, че юридическото лице се е сменило по време на текущия сезон на клубния шампионат, то новото юридическо лице трябва да се представи декларация за правоприемство. Издаването на лиценз е предпоставка за изпълнението на условието, че кандидатът за лиценз изпълнява всички задължителни критерии от Ръководството за национално клубно лицензиране на БФС.

Дефиницията за лицензиант е свързана с членството в БФС и дисциплинарните правила на БФС. Лицензиантът трябва да има юридически адрес на регистрация в България и да играе всички домакински мачове в България.

11. Капралов, С., В. Жечев (2006) Новото при лицензирането на футболните клубове, участници в „А” и „Б” групите и процедурата. Спорт и наука, бр. 5-6, 157-167.

НОВОТО ПРИ ЛИЦЕНЗИРАНЕТО НА ФУТБОЛНИТЕ КЛУБОВЕ, УЧАСТНИЦИ В „А” И „Б” ГРУПИТЕ И ПРОЦЕДУРАТА.

Националното ръководство за клубно лицензиране, Версия 3.0 представлява основен работен документ за Българския футболен съюз и футболните клубове в България. То обхваща и минимума от изисквания на УЕФА, необходимите указания, както и друга полезна информация относно клубното лицензиране. Разработихме го на базата на Ръководството за клубно лицензиране на БФС и УЕФА, версия 2.0 и влиза в сила при одобряването му от Изпълнителния комитет на УЕФА. Ще се прилага за първи път през сезон 2008/9 година.

12. Капралов, С., Жасмин Цанкова, Контрол и оценки на физическата подготвеност в спортовете баскетбол, волейбол, хандбал и футбол – 12-18 години, С., 2009 г.

КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ФИЗИЧЕСКАТА ПОДГОТВЕНОСТ В СПОРТОВЕТЕ БАСКЕТБОЛ, ВОЛЕЙБОЛ, ХАНДБАЛ И ФУТБОЛ

12 -18г.

Конкуренция, която е характерна за съвременния спорт, предявява все по-високи изисквания към физическите и психическите усилия, които трябва да проявяват спортистите по време на многогодишната си подготовка.

Съвременният спорт е динамичен и непрестанно се развива и усъвършенства. Тази непрекъсната интензификация особено на игрите налага все по-високи потребности към атлетизма и психическата издръжливост на състезателите. Това налага при построяването на многогодишната спортна подготовка да бъдат разработвани и използвани не само научно обосновани методики за подготовка но и системи за контрол и оценка на учебно - тренировъчния процес и по специално на физическата подготовка на спортистите, което ще способства, за подобряване на функционалните възможности на спортистите, а така също ще бъде предпоставка за издигане на по високо ниво на тяхната технико – тактическа готовност.

Анализът на двигателната дейност в спортните игри извежда на преден план високото ниво на скоростно-силовия потенциал на спортистите, който се проявява комплексно. При различните игрови действия, както в нападение, така и в защита, в спортните игри различните качества се проявяват комплексно, с известно доминиране на едно от тях.

Спортно състезателната дейност по баскетбол, волейбол, футбол и хандбал като проблемно - творчески процес, поставя пред спортистите решаването на различни технико-тактически и психо-двигателни задачи. Тези действия протичат при определен и изменящ се лимит от усилия, време и пространство в екстремално оптимални условия и в променлива среда. Във формирането на тази среда със своите действия участват както състезателите, така и техните съперници, колеги, съдии и публика. Ефективното извършване на тази дейност изисква наличието на специфичен комплекс от личностни качества, които трябва да притежават участниците в тази дейност, а и същевременно и тя способства за тяхното двигателно и психическо усъвършенстване.

Разработката на системата за прогнозиране, контрол и оценка на физическата готовност е осъществена на базата на специално проведено за целта проучване, състоящо се от:

- изучаване на нашата и чуждестранна литература третираща физическата подготовка и системите за диагноза, контрол и оценка на физическата готовност.
- съставен е набор от тестове за обща и специална физическа подготовка чрез експертна оценка с висока надеждност, валидност и обективност. При съставянето на тестовия

комплекс са взети под внимание изискванията за прогностичност, факторна значимост, минимизиран брой тестови показатели, лесно спортно-техническо обслужване.

- проведено е тестиране по съответните тестови комплекси за 4 вида спорт: баскетбол, волейбол, хандбал, футбол

Тестирането обхваща възрастов диапазон от 12 до 18 годишна възраст за двата пола. За всеки вид спорт беше разработена инструкцията за провеждане на тестирането.

Системата за прогнозиране, контрол и оценка на физическата подготвеност е разработена на основата на сигма-метода на Мартин.

За осъществяване на ефективен подбор и контрол върху развитието на физическата подготовка на подрастващите е необходимо да се извършат редица дейности, спазвайки определена последователност.

13. Капралов, С., Анализ на посещаемостта на футболните срещи от първенството на България през периода 2001-2006 година, Международна научна конференция, ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2008 г.

АНАЛИЗ НА ПОСЕЩАЕМОСТТА НА ФУТБОЛНИТЕ СРЕЩИ ОТ ПЪРВЕНСТВОТО НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2001 – 2006 ГОДИНА

Проучването изследва посещаемостта на публиката по стадионите в периода 2001-2006 на срещите на футболните клубове в българското първенство, според мястото в ранг листата, местоположението на клуба и т.н. Тенденцията на намаляване на интереса като намаляване на посещаемостта е белег за много проблеми в областта на спорта. Обобщението на тези проблеми се отразява върху мотивацията на аудиторията да присъства на футболен мач на живо. Успешното управление на спортния клуб изисква чисто спортен подход, но също и грижа за средата, в която се развива клуба, както и маркетингов подход за управление на марката, които могат да спечелят лоялна и печеливша аудитория, която да бъде източник на или причина за привличане на допълнително финансиране.

14. Капралов, С., Анализ на посещаемостта на футболните срещи от първенството на България през периода 2001-2006 година, Международна научна конференция, ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2008 г.

АНАЛИЗ НА ПОСЕЩАЕМОСТТА НА ФУТБОЛНИТЕ СРЕЩИ ОТ ПЪРВЕНСТВОТО НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2001 – 2006 ГОДИНА

Проучването изследва посещаемостта на публиката по стадионите в периода 2001-2006 на срещите на футболните клубове в българското първенство, според мястото в ранг листата, местоположението на клуба и т.н. Тенденцията на намаляване на интереса като намаляване на посещаемостта е белег за много проблеми в областта на спорта. Обобщението на тези проблеми се отразява върху мотивацията на аудиторията да присъства на футболен мач на живо. Успешното управление на спортния клуб изисква чисто спортен подход, но също и грижа за средата, в която се развива клуба, както и маркетингов подход за управление на марката, които могат да спечелят лоялна и печеливша аудитория, която да бъде източник на или причина за привличане на допълнително финансиране.

15. Капралов, С., Рада Чаушева, Съвременен подход за усъвършенстване на спортния мениджър, Международна научна конференция, ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2008 г.

СЪВРЕМЕНЕН ПОДХОД

ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА СПОРТНИЯ МЕНИДЖЪР

Статията предоставя обобщение на ролята, функциите и принципите на коучинга като съвременен подход за усъвършенстване на спортните мениджъри. Документът разглежда коучинга в сравнение с наставничеството и консултирането. Коучингът е мощен, професионален подход, който е фокусиран върху личното и професионалното развитие и помага за ефективни и ефикасни бизнес решения в областта на спорта. В същността си коучинга е строго поверителен и ориентиран към резултатите подход, основан на личността на участниците и това го прави подходящ в силно конкурентната спортна област, където лична мотивация и вземане на решения е ключов момент за успеха.

16. Капралов, С., Спортният метод в кинезитерапията, С., 2007 г.

СПОРТНИЯТ МЕТОД В КИНЕЗИТЕРАПИЯТА

Трудът си поставя за цел да разработи по-детайлно и разширено спортния метод в кинезитерапията. Аргументът за това е, че този метод за разлика от класическият и игровият, е значително по слабо развит и достатъчно ограничено се използва и прилага

в кинезитерапевтичната практика. Това е така, защото дозирането на физическите натоварвания при спортния метод изискват по-голямо внимание от специалистите при неговото приложение. В съдържанието на разработката, след подходящ експеримент, са включени различни видове спорт и елементи от тях, които по преценка стимулират и разширяват адаптивно–компесаторните и двигателни възможности на човешкия организъм. Тяхното съдържание е феноменално по отношение повишаване на закалеността и подобряване психофизическата регулация на практикуващите. В предлаганата система на спортния метод в кинезитерапията, са включени предимно спортове и елементи от тях с висока рекреативна способност и въздействие като: различни видове ходене, разходки, туризъм и бягане, лечебен крос, колоездене, гребане, ветроходство, плуване, водомоторен спорт и др. Всички те, в системата на различните циклични движения, извършвани в повечето случаи в аеробна среда не предизвикват кислородна недостатъчност. Всички спортове, включени в съдържанието, са разработени в практичен аспект, което показва тяхното прилагане и използване както организирано, така и самостоятелно, и дава възможност на болните и нуждаещите се да продължат лечението чрез движение до пълното си възстановяване и рехабилитация. Арсеналът от спортове и елементи от тях ще позволи на нуждаещите се да подберат и практикуват най-желаният и най-отдаващият им се за занимания спорт. Този труд допълва до известна степен съществуващата празнина в тази насока, в съвременната теория и практика на кинезитерапията.

17. Капралов, С., Свободно време, спорт и туризъм, С., 2010г.

СВОБОДНО ВРЕМЕ, СПОРТ И ТУРИЗЪМ

Развитието на съвременното общество се характеризира с изключителна модернизация, интензивна автоматизация и роботизация на производствените процеси, компютързация и интернет в икономическите и технологични направления, изключително интензивно развитие на транспортната система и перфектни улеснения на човека в живота и неговия бит. По този начин се създават условия и предпоставки за елементиране на физическите усилия и физическия труд, като средство което се отразява благоприятно на физическото развитие и активност и усъвършенстването на личността. Хиподинамиката, която определено се нарича болест на съвременното човечество остава неминуемо своя белег върху здравето, физическата и интелектуалната работоспособност на човека. Този факт съвсем целенасочено води

човечеството към така наречената инволюция и израждане. Независимо от споменатите по-горе негативи на съвременното в многобройните сфери и отрасли на живота и бита на хората, са необходими физически здрави, интелигентни, с перфектна квалификация, жизнени и активни специалисти, добре подготвени да посрещнат всички екстремни ситуации на съвременния живот и успешно да се справят с тях. Нарастващата хиподинамика и нейното решително въздействие върху съвременния човек може да бъде компенсирана с активното и положително въздействие върху човешкия организъм, чрез средствата, формите и методите на физическата култура, спорта и туризма. Това налага да се отдели и отдава първостепенно значение, в организацията на съвременния живот и бит, на физическата култура, спорта и туризма за въздействие и създаване на значително по-съвършена личност, изпълнена с положителни физически качества, морални и волеви човешки достойнства. Общоприето е, че за да бъде дадена личност качествено и физически работоспособна и активна, преди всичко тя трябва да е физически здрава и закалена, за да може да преодолява възникналите трудности. Тази сентенция налага, на физическите упражнения, спорта и туризма, да се гледа като изключително необходима, неразделна част от живота и бита на съвременния човек. Много изтъкнати учени, медици, биолози, социолози и общественици, както от миналото, така и от съвременният етап, дават много висока оценка за положителното въздействие на физическите упражнения, спорта и туризма, за физическото и духовно усъвършенстване на личността. Още в далечното минало, Ламарк изтъква своята сентенция, че орган, който не работи, търпи негативни промени и деформации, а орган, който функционира, задължително подлежи на развитие и вътрешно усъвършенстване. Толстой дава висока оценка за въздействието на физическата култура, спорта и туризма, и ги определя като едно от задължителните занимания на всеки човек, и сам той непрекъснато ги практикува за укрепване на здравето и закаляване на тялото и духа. У нас, най-въодушевлено се изказва за ползата от спортните занимания и пешеходния туризъм, за престояването по-дълго време на открито сред природата, създателя на “Рибния буквар” д-р Петър Берон.

Движението, физическите упражнения, спортът и туризмът дават положително отражение върху човешкия организъм, неговите органи и системи. Те са необходими и се отразяват, както на опорно двигателния апарат, така и на сърдечно-съдовата, дихателната, нервната, отделителната системи, обменните процеси и т.н. При практически здрави хора, независимо от тяхната възраст, професия и пол, спортът, физическите упражнения и туризмът имат предимно профилактично и закаляващо

въздействие. Когато са налице известни отклонения в организма, те имат лечебно-оздравително и рехабилитационно-възстановително въздействие. Във връзка с разнообразното предназначение на спорта, физическата култура и туризма, съществуват различни подсистеми, чрез които те се ръководят и управляват. Съвкупността от спорта, физическата култура и туризма е неразделна част от социалната политика на държавата. Това в действителност е съвкупност от програми, средства и форми на физическата култура, спорта и туризма, чието съдържание има за цел и задачи физическо усъвършенстване, подобряване на физическата годност и здраве на нацията.

В съдържанието на разработката, след подходящ експеримент, са включени различни видове спорт и елементи от тях, които по преценка стимулират и разширяват адаптивно-компесаторните и двигателни възможности на човешкият организъм. Тяхното съдържание е феноменално по отношение повишаване на закалеността и подобряване психофизическата регулация на практикуващите. В предлаганата система, са включени предимно спортове и елементи от тях с висока рекреативна способност и въздействие като: различни видове ходене, разходки, туризъм и бягане, крос, колоездене, гребане, ветроходство, плуване, водомоторен спорт и др. Всички те, в системата на различните циклични движения, извършвани в повечето случаи в аеробна среда не предизвикват кислородна недостатъчност. Всички спортове, включени в съдържанието, са разработени в практичен аспект, което показва тяхното прилагане в свободното време и използване както организирано, така и самостоятелно, и дават възможност на нуждаещите се възстановяват. Арсеналът от спортове и елементи от тях ще позволи на нуждаещите се да подберат и практикуват най-желаният и най-отдаващият им се за занимания спорт.

18. Капралов, С., Структура на свободното време на подрастващите – опасения за дефицит при физическото развитие на личността, сборник Иновационни практики в образованието, Университетско издателство „Неофит Рилски” Благоевград, 2011г.

СТРУКТУРАТА НА СВОБОДНО ВРЕМЕ НА ПОДРАСТВАЩИТЕ –

ОПАСЕНИЯ ЗА ДЕФИЦИТ НА ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ЛИЧНОСТТА

Материалът анализира оползотворяването на свободното време сред подрастващите. Заедно с това разказва, защо се налага погледът на нацията да бъде обърнат към

младите членове на нашето общество – описва позитивите и негативите на предпочитаните от тях форми за прекарване на времето извън учебните заведения, извън работните места (за трудово ангажираните), извън времето за домашен труд, както и времето за физиологически дейности. Разработката съдържа препоръки за промяна на структурата на свободното време сред подрастващите.

19. Капралов, С., Ролята на туризма при инвестиране на свободното време в активен отдих и рекреация, монография,София, 2013г.

РОЛЯТА НА ТУРИЗМА ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕ НА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ В АКТИВЕН ОТДИХ И РЕКРЕАЦИЯ

М О Н О Г Р А Ф И Я

Последните двадесет години в България се характеризират с фундаментална реформа на всички сектори и нива на държавата като обществена конструкция. Новият тип обществено-икономически отношения в страната изискват стандарти, характерни за предприемачеството, в което ориентацията към потребителя е водеща ценност. Новото разбиране на гражданското общество акцентира не толкова върху неговата политическа, а по-скоро върху социално-свързващата му роля. Обществените сектори се дефинират в различна перспектива в зависимост от традициите, политическите цели, ресурсите и най-вече социалния капитал на държавата.

Съвременното разбиране за туризма разширява социално-икономическото му значение за развитие на обществата. Редица неразрешени управленски проблеми обаче влияят върху развитието ѝ в новите социално-икономически условия. Сред тях са: инертния модел на управление; структурната и финансова неефективност; липсата на ефективна връзка между организациите и променящите се потребности и изисквания на обществото. Задълбочаващата се системна криза има своите негативни последици по отношение здравното и социалното състояние на българското общество.

Все повече изпъква необходимостта от предефиниране на системата на туризма с оглед новите изисквания на динамичната обществено-икономическа среда и предизвикателствата пред България като член на ЕС. Модерното разбиране за туризма е ориентирано към социалните очаквания от него от гледна точка на резултатите за индивида, последиците за групите и обществените ценности. Промените към социално отговорен модел на системата на туризма са единствения възможен начин за постигане на устойчиво развитие. Реализирането на тези цели предполага гъвкава система от

организации, които са автономни и способни на самостоятелно развитие и саморегулация. Това изисква иновативност, адаптивност и отзивчивост спрямо социалната среда, финансова ефективност, обществена отговорност.

Един от слабо изследваните въпроси, който има решаващо значение при съвременното управление на системата на туризма е нейната стратегическа рамка: изходна база, посока на развитие, стратегия на целенасочени промени, селективност с оглед на ограничените ресурси и др. На тази база все по-актуален става въпросът за иновативните подходи за развитие на системата на туризма от гледна точка на нейното обществено значение.

След 1989 година настъпи краят на “сигурното, планово” осигуряване на потребители за всички сфери от националната ни икономика. За последните двадесет години на преход за съжаление развитието на стопанската дейност, в това число и на туризма, бележи непрекъснат спад, занижаване качеството на продукта, слаба конкурентна способност на българския производител на международния пазар, липса на инициатива, инвестиции, на добри закони и на подпомагане на дребния и среден бизнес от страна на държавата. Туризмът у нас също претърпя колапс. Преструктурирането на собствеността на туристическите обекти в страната от държавна в частна бе извършено в повечето туристически единици (курортни селища и комплекси) лошо, икономически необосновано и от хора извън туристическия бизнес. Това са и главните предпоставки за множеството се очертаващи неблагоприятни тенденции, неминуемо свързани с развитието на туризма у нас.

Развитието на качеството на българския туристически продукт бележи непрекъснат спад от 1975 година насам. Това се дължи на редица фактори, като все по-силното очертаващо се преимущество на морския рекреативен туризъм, приоритет на организираните туристически пътувания, превес на ниско стандартен туристически продукт. В последните няколко години като положителен фактор може да се отчете работата на правителство и частната инициатива относно децентрализиране и демонополизиране на държавата, като единствен собственик и мениджър на туристическите антропогенни и природни ресурси. Но процедурата по реформите и самите реформи продължиха дълго и бяха проведени лошо, тъй като създаде възможност за корупция сред държавната администрация и управленческия апарат.

Друга причина за снижаване качеството на българския туристически продукт е липсата на единна и ефективна политика на международния туристически пазар, което доведе до силното утвърждаване на монопола на чуждестранните туроператори. Освен това

недобрата координация между новите частни собственици, държавна и местна власт, финансовата нестабилност, малките икономически стимули от страна на държавата допълнително утежнява тежкото положение в туристическата сфера.

Според мен моделът на развитие на системата е опорочен и от липсата на отговорно поведение сред туристическата индустрия и икономическите субекти. Като най-драстичен показател за това е безразборното увеличаване на легловата база без оглед на капацитета на плажната ивица или ски пистите в планинските курорти, без поддържане и реставрация на природните и културно историческите ценности. Друг наболял проблем е имиджа на страната ни като евтина и нискокачествена туристическа дестинация не само за чуждестранните туристи, но и вече сред българите. С цел бързооборотни продажби, легловата база се предлага на туроператорите на много ниски цени, което занижи качеството както на услугите, така и платежоспособните туристи в нашите курорти. Ето защо е необходимо не само държавата да осъществява ефективен контрол в този процес, но и туристическата индустрия да преосмисли действията и бездействията си с оглед на дългосрочното и устойчиво развитие на бранша.

България е красива с богато културно и историческо наследство - на малка площ са концентрирани изключителни забележителности. България притежава исторически и културни забележителности, обхващащи период от хилядолетия, от древните градове на траки, гърци и римляни през величествените крепости на Първото и Второто българско царство, намесването на турската култура и българското възраждане, развитието на една от най-значимите православни църкви и бурното строителство след световните войни. Запазенят бит в редица села предполага развитие на селския туризъм, който да спомогне за популяризиране на уникалната ни култура. Сравнително запазената природа дава широки възможности както за морски и ски туризъм, така и за екотуризъм. Комбинирането на туристическите ресурси със спортни занимания и дейности в туристически пакет би дало предимство пред съседните държави, конкуренти в областта на туризма.

При така очертаните проблеми и възможности, смятам че иновативните подходи за развиване на туристически дестинации чрез интеграция на туризма и спорта в свободното време, както и планираните маркетингови комуникации са ефективна стратегия за повишаване на атрактивността на туризма в България. Също, положителна роля ще изиграят предоставянето на възможността на административните райони да менажират обектите, намиращи се на тяхната територия, сътрудничеството на

туристическия бранш с другите доставчици на продукти и услуги за формирането и предлагането на атрактивни туристически дестинации.